

Webinar om Børnesyn og børneinddragelse

Tine Burmeister, Børnesagkyndig
specialkonsulent

Sofie Nielsen, Børnesagkyndig psykolog

Anne Dorte Grauballe, National
fagkonsulent

Program

Hvordan sikrer vi reel børneinddragelse?

Hvilken rolle spiller vores børnesyn for, hvordan børn bliver inddraget?

Hvilken forberedelse af forældre og børn er nødvendig?

Hvilke samtaleredskaber er en hjælp for børn?

Hvordan formidler Familieretshusets barnets budskab?

Hvordan sikrer vi reel
børneinddragelse?

Baggrunden for, at Familieretshuset valgte at styrke vores fokus på at sikre ree børneinddragelse

Familieretshuset har arbejdet med børnesyn og måden at inddrage børnene på igennem 'Projekt Styrket Børneinddragelse' 2021-2024

Roskilde Universitet

Forskerne:

- Observerede børnesamtaler
- Analyserede børnesamtalenotater
- Observerede børn i deres hverdagsliv
- Interviewede børn om deres hverdagsliv

→ anbefalinger til forbedring af børneinddragelse

Familieretshuset:

Udviklede og testede forskellige metoder til børneinddragelse

Find mere om projektet her: [Styrket børneinddragelse i det familieretlige system - Sammenhæng mellem børns hverdagsliv og praksis i Familieretshuset | Roskilde Universitet](#)

Styrket børneinddragelse

5 centrale pointer:

1. Formålet med børnesamtalen er børneinddragelse → Fælles fokus på børnesyn
2. Børneinddragelse skal ske på et oplyst grundlag → Forsamtale til børnesamtalen
3. Samtalen skal tilpasses til barnets fortrukne måder at kommunikere på → Flere samtaleredskaber
4. Barnet er den vigtigste afsender af notatet → Notatet samskrives med barnet (i 1. person)
5. Indtrykket må ikke underminere barnets budskaber → Gennemsigtighed & ligestilling

Hvilken rolle spiller vores børnesyn for, hvordan børn bliver inddraget?

1. Formålet med børnesamtalen er børneinddragelse

Projektet viste, at formålet med børnesamtalen kan blive uklar i praksis.

- **Når børnesamtalen belyser systemets dagsordner, fremfor barnets holdninger**
 - Barnet bruges som vidne eller informant
 - Standardtekster sætter dagsorden på systemets præmisser
- **Når børnesamtalen bliver en mini børnesagkyndig undersøgelse**
 - Bliver barnet vurderet udefra som et objekt og kan miste sin subjektstatus

Formålet med børnesamtalen er præciseret i forældreansvarsloven:

”§ 5. I alle forhold vedrørende barnet skal der tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed.”

”§ 34. Barnet skal inddrages under en sag om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, så dets perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk.”

- Børn er selvstændige rettighedshavere, som har ret til at blive inddraget.
- Børn er forskellige. Vi lytter til alle børn uanset forudsætninger for at kunne udtrykke sig.
- Børns opfattelse af verden er et selvstændigt indblik, som er ligeværdigt – i betydningen lige så værdifuldt, som de voksnes måde at opfatte verden på.
- Børn er kompetente på egne behov og deres eget liv.
- Børn bliver det, de er, i kraft af de relationer de har.
- Børn har brug for voksne, der tager ansvar for at yde omsorg, tryghed og sikkerhed i de rammer, børnene er i.

Det er belastende for børn at blive inddraget

involveret i forældrenes konflikter

for meget ansvar

Den voksne professionelle kender 'sandheden om barnet' og skal vurdere:

- Om barnets udtalelser er et autentisk udtryk for barnets autonome holdning
- Hvor modnet barnet er – ud fra begrænset kendskab

Børn er irrationelle, og upålidelige

Børn kan ikke overskue konsekvenser

Børn er letpåvirkelige

Hvilken forberedelse af forældre og børn er nødvendig?

2. Børneinddragelse skal ske på et oplyst grundlag

Tilstrækkelig information er forudsætning for, at barnet forstår...

- Hvorfor det inddrages
- Hvad der skal træffes beslutning om, og derfor, hvad barnet har mulighed for at blive hørt omkring
- Hvilken betydning forskellige beslutninger kan få for barnet
- Hvilken betydning det kan have for barnet at formulere et budskab

→ Tilstrækkelig information er forudsætning for reel inddragelse af barnet

Et oplyst grundlag i praksis

Der skal sættes tid af til at forberede og informere barnet *inden* børnesamtalen

- Bedre & mere information på hjemmesiden og mere adgang til den
- Hjælp til forældre i forhold til at forberede barnet
- Brev til barnet i indkaldelsesbrevet
- Forsamtale inden børnesamtalen

The infographic is titled "NÅR JERES BARN SKAL TIL BØRNESAMTALE" and is divided into two main sections. The first section, "Derfor er det vigtigt at tale med børn, når voksne træffer beslutninger, der påvirker deres liv", lists reasons for talking to children and includes a list of things children should be encouraged to do. The second section, "HVORDAN KAN I FORBEREDE JERES BARN INDEN BØRNESAMTALEN", provides practical advice for parents, such as taking the child's perspective into account, being clear about decisions, and being honest about the reasons for the interview. The infographic also features a logo for Familieretshuset and a small illustration of a child and an adult.

NÅR JERES BARN SKAL TIL BØRNESAMTALE

Derfor er det vigtigt at tale med børn, når voksne træffer beslutninger, der påvirker deres liv

Børn har brug for:

- At vide, hvad der sker i deres liv
- Hjælp til at finde ud af, hvordan de har det med det
- Støtte til at udtrykke sig
- At føle sig lyttet til
- At få indflydelse, men ikke ansvar

Aftal hvem der følger barnet til børnesamtalen og fortæl jeres barn, hvordan det foregår

Formålet med børnesamtalen er, at jeres barn kan komme til orde, når I får hjælp til at træffe beslutninger, der kan påvirke jeres barns liv

HVORDAN KAN I FORBEREDE JERES BARN INDEN BØRNESAMTALEN

Hjælp jeres barn med at tage mest hensyn til sine egne behov

"Der er ingen rigtige eller forkerte svar" - "Det er vigtigt for os at vide, hvordan du har det, også selv om du mener noget andet end os"

Tag ansvaret fra jeres barn

"Når vi voksne skal beslutte, hvad der er bedst for dig, vil vi også gerne forstå, hvad der er vigtigt for dig"

"Vi vil gerne lytte, men det er ikke dig, der skal vælge - det gør de voksne"

Fortæl om baggrunden for at jeres barn skal til samtale

"Vi får hjælp til at finde ud af, hvor meget du skal være hos X"

"Vi har været til møde i Familieretshuset, for at tale om, hvor du skal bo"

"Vi har talt om, om vi skal være to, der tager ansvar for dig eller om det er bedre at det mest er X, der beslutter de vigtige ting for dig og passer på dig."

Hold fokus på jeres barns behov fremfor jeres eventuelle konflikter

"Vi ser forskelligt på det og er ved at finde ud af, hvad der er bedst for dig - det er det, vi får hjælp til"

Venlig hilsen
Din kontaktperson

Familieretshuset

Spørg vores chat

5 af 5

Om forsamtalet – relevante erfaringer fra praksis

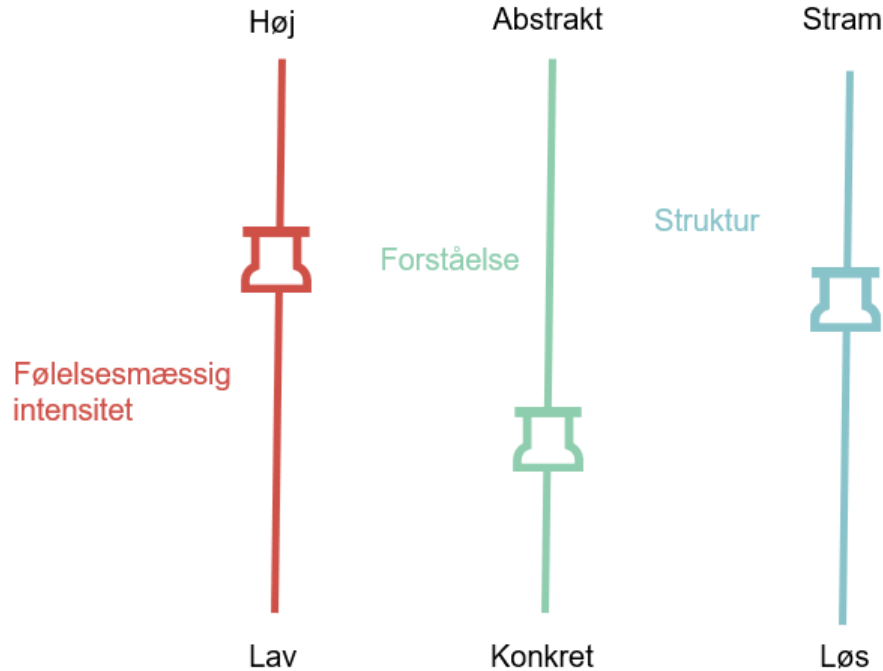
- Forsamtalen informerer barnet om sagen, processen og hvorfor barnet er inviteret til samtaler
 - Øget trykthed, orientering om eget liv og gennemsigtighed
- Tid mellem forsamtalet og børnesamtalen
 - Øger barnets mulighed for refleksion
- Den børnesagkyndige lærer barnet bedre at kende
 - Bedre mulighed for at tilpasse børnesamtalen til barnet
- Barnet har tid til at lære omgivelserne at kende
 - Rummer børn der har behov for tid for at kunne udtrykke sig

Hvilke samtaleredskaber er en hjælp
for børn?

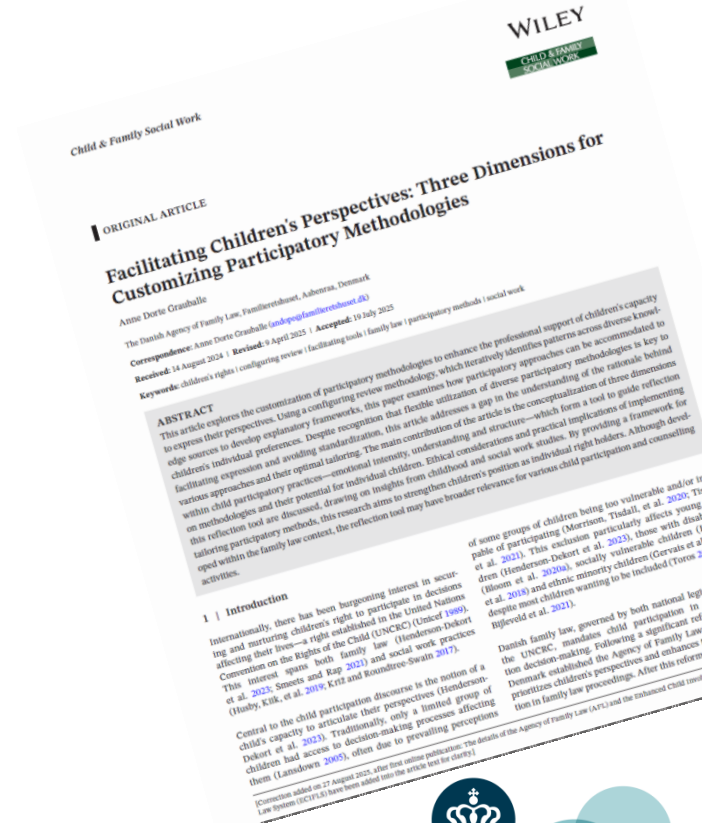

3. Samtalen skal tilpasses til barnets kommunikationspræferencer

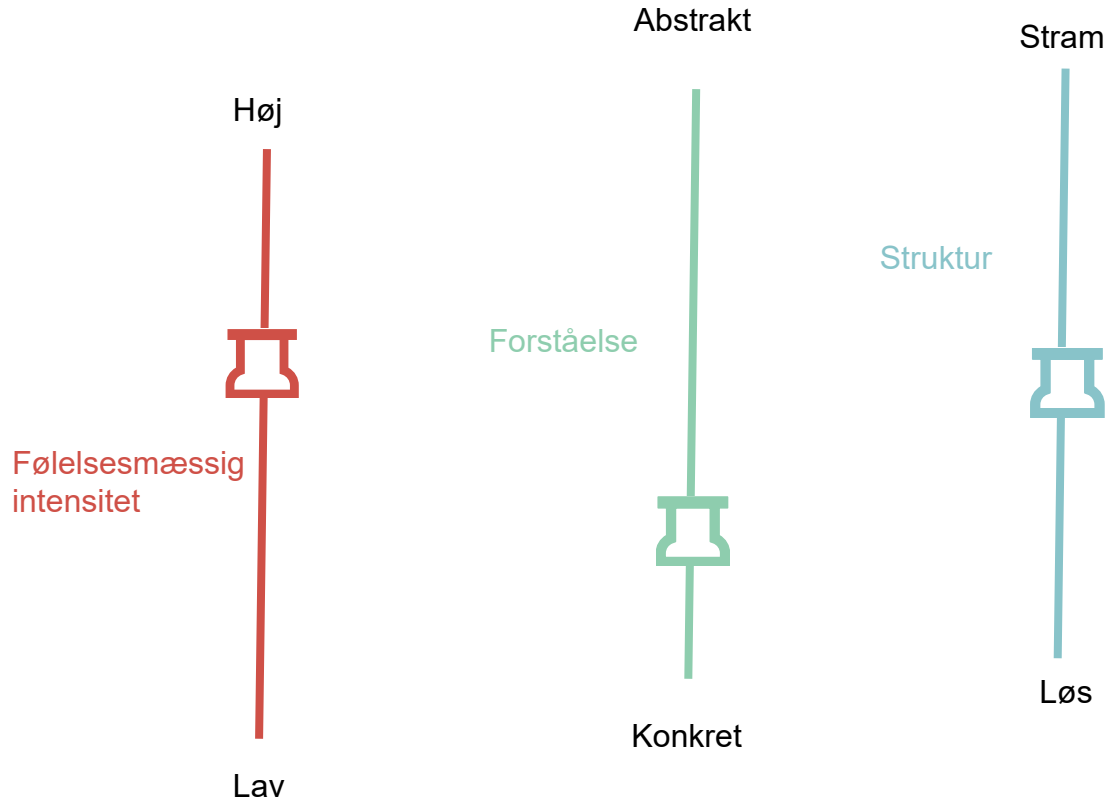

Refleksionsredskab: tre dimensioner til at tilpasse inddragelsesmetoder efter det enkelte barn.

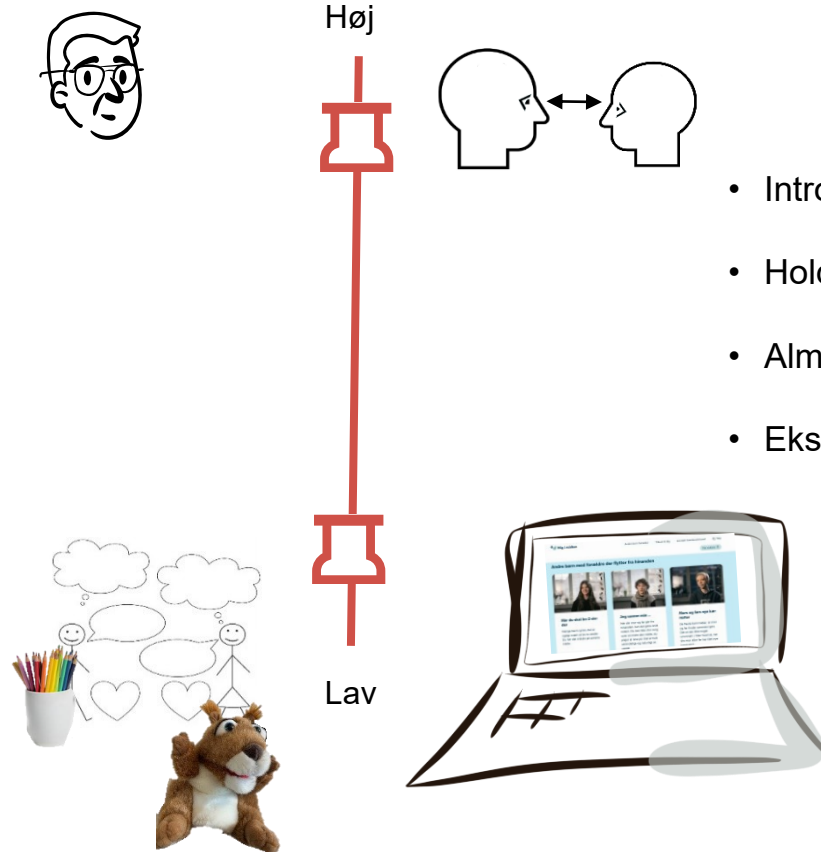
Grauballe, A. 2025. "Facilitating Children's Perspectives: Three Dimensions for Customizing Participatory Methodologies." *Child & Family Social Work* 1–13. <https://doi.org/10.1111/cfs.70041>

Refleksionsredskab: 3 dimensioner til at tilpasse samtalen

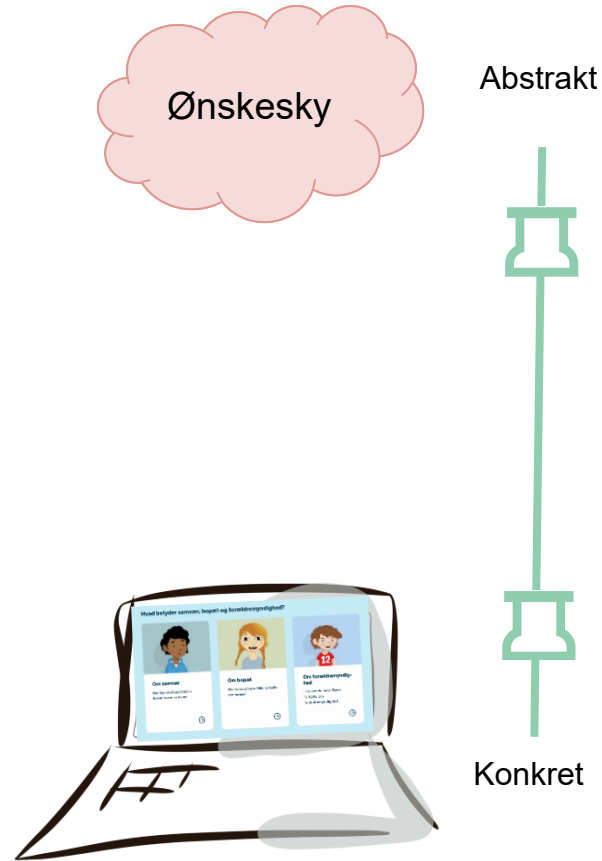
Følelsesmæssig intensitet

- Introducere følsomme emner mere eller mindre direkte
- Holde øjenkontakt eller fokusere på et fælles tredje
- Almengøre versus personliggøre
- Eksternalisere versus internalisere

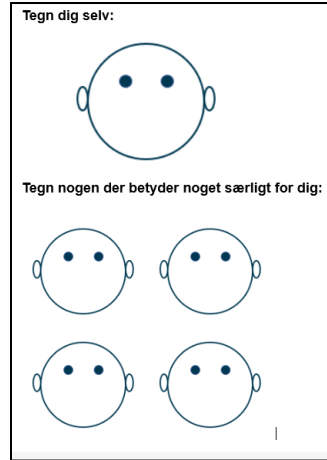
Forståelse

- Brug af enkelt og konkret versus mere abstrakt sprog
- Brug af metaforer
- Sætte abstrakte begreber ind i en kontekst
- At opstille svarmuligheder versus at stille åbne spørgsmål

- Gør rammen forudsigelig eller mere åben med plads til spontanitet
- Mere eller mindre stimulation
- Brug af visuelle fokuspunkter
- Fri eller rammesat kreativitet

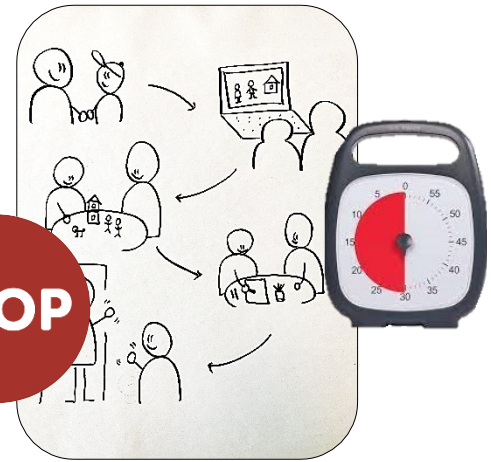

Struktur

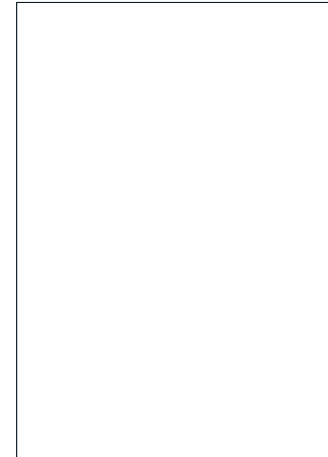
Stram

STOP

Løs

Hvad kan redskabet bruges til?

- At få øje på den måde barnet fortrækker at blive inddraget på
- At tilrettelægge børneinddragelse efter barnets fortrukne måder at udtrykke sig på
- At løbende tilpasse sin inddragelse af barnet

Hvad betyder tilpasning til barnets fortrukne måder at kommunikere på i praksis?

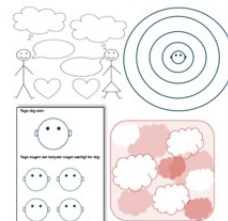
- Familiekontorerne har fået adgang til forskellige samtaleredskaber
- De børnesagkyndige har fået træning i at bruge refleksionsredskabet og forskellige samtaleredskaber

Egern humørkort

Klistermærker

Tegning

Visuelt program

Egern hånddukke

Samtalekort

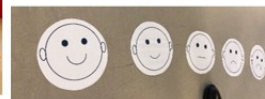
Talking Mats

Pause- og stopknap

Huse og figurer

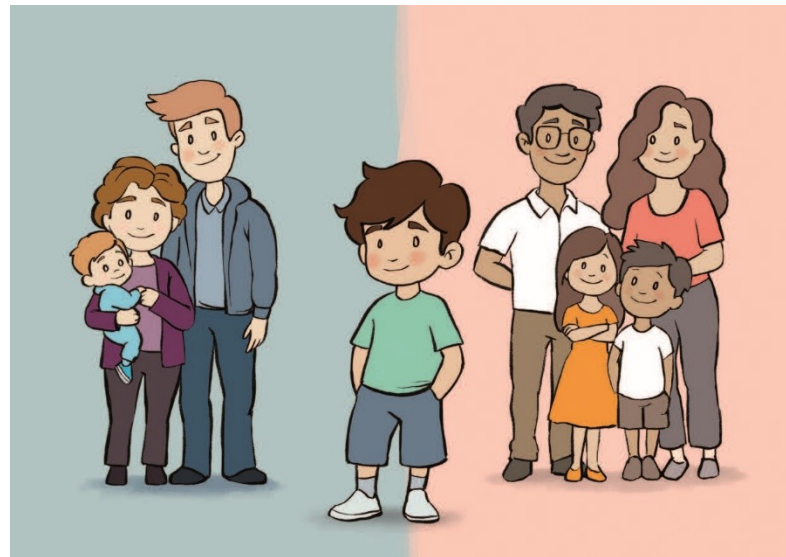
Skala af smileys på gulvet

Time timer

Om brug af samtaleredskaber – relevante erfaringer fra praksis

- Det vigtigste redskab er den børnesagkyndige i sig selv
 - Øget grad af refleksion over støtte til barnet og hvordan vi påvirker rummet.
- Tilpasning af samtalen til det enkelte barn
 - At udtrykke sig, er ikke nødvendigvis verbalt.
- Flere børn kan inkluderes
 - Børn med særlige behov har også ret til at udtrykke sig.
- Øget sikring af barnets rettigheder
 - Børn vælger ikke at udtrykke sig, fordi de ikke har lyst, og ikke fordi de ikke kan.

Refleksionspause

Tænk (evt. højt) over:

- Hvordan passer det, du har hørt i webinarret, med dine egne erfaringer?
 - Hvad ligner din praksis?
 - Hvad adskiller sig?
- Hvad vil kunne inspirere dig til at gøre noget anderledes i din praksis?

Hvordan formidler Familieretshusets barnets budskab?

4. Barnet er den vigtigste afsender af notatet og skal have mere plads til at sætte dagsordenen

Forskernes analyse af 100 børnesamtaler på tværs af landet viste:

- Brug af standardtekst/formuleringer gjorde, at barnet forsvandt i notatet.
- Det blev utydeligt, hvem der var afsender og modtager af notatet. Det var hverken fra eller til barnet.
- Det var svært at skelne imellem, hvad der kom fra barnet og den børnesagkyndige.
- Notatskabelonen var styrende for det, barnet kunne komme til udtryk omkring.

NOTAT FRA BØRNESAMTALE I BØRNEENHEDEN

{Generelt om notatet: Skriv så fyldigt, at der ikke senere kan opstå tvivl om barnets synspunkter. Men også: Så generaliseret og omskrevet, at barnet ikke kommer i loyalitetsproblemer unødigt.}

Sagenummer: \$case_f2casenumber\$

Dato: \$dossier_createddate\$

Børnesagkyndig rådgiver (, som er barnets kontaktperson/): \$dossier_responsiblename\$

Sted: Familieretshuset i {København/Nykøbing

Fj/Ødense/Ringkøbing/Ringsted/Rønne/Åbenrå/Ålborg/Århus }

Barnets navn og alder: #navn,kortpr&#børn#

Forældrenes navne: #navn&#mor# og #navn&#far#

#fornavn&børn# bliver fulgt til samtalen af: (Sin mor/Sin far/Begge forældre/angiv navn)

Deeltagere i samtalen: #fornavn&børn# (angiv navn på eventuel bisidder) og børnesagkyndig rådgiver \$dossier_responsiblename\$

Samtalens varighed: (angiv samtalens varighed)

#fornavn&børn# er orienteret om:

- Baggrunden for og formålet med samtalen
- At en børnesamtale er barnets mulighed for at give sin mening til kende, og at det er frivilligt at udtale sig
- Hvilke af barnets synspunkter der gives videre til forældrene og sagen
- At Familieretshuset og familierettens opgave er at træffe en afgørelse ud fra, hvad der er bedst for barnet, hvis ikke forældrene selv kan blive enige
- At barnets holdninger er helt centrale, men at ansvaret for en aftale/afgørelse altid vil være de voksnes
- Børneenhedens tilbud om støtte til børn i form af børnegrupper og børnesagkyndig rådgivning
- Sagens videre forløb efter børnesamtalen
- Barnet har fået udleveret et kort med den børnesagkyndiges navn og nummeret til skilsmissetelefonen

Beskrivelse af #fornavn&børn#s aktuelle forhold og baggrunden for samtalen:

{angiv meget kort om barnets aktuelle bopæl og samværsforhold} Forældrene ønsker hjælp til at afklare (det løbende samvær;samværet i ferier og helligdage;den midlertidige bopæl;bopæsen;forældremyndigheden;om forholdene hos samværsforælderen er betryggende;om forholdene hos forældrene er betryggende).

Samtalen med #fornavn&børn#

Indledende kontakt:

{hvad barnet kender til om baggrunden for samtalen og hvordan barnet "opvarmende" spørgsmål, afhængig af alder og tilstand, f.eks. er af barnet adfærd under den indledende kontakt}

~#forhold:

Styrket børneinddragelse i praksis

Ny og mere åben notatskabelon:

- Notatet skrives sammen med barnet
- Det enkelte barn står tydeligere frem i notatet ved hjælp af 'jeg' form, citater og billeder
- Det fremgår tydeligt, hvilke budskaber, barnet er afsender på, og hvad der er den børnesagkyndiges indtryk

→ Ny børnesamtalemetode

Hvordan Barn liv er nu

S BREV TIL DE VOKSNE
Kontaktpersonen har hjulpet **Barn** med at skrive brevet. Under kontaktpersonens indtryk, fremgår det hvad støtten har bestået af.

Hvad er vigtigt for mig, **Barn**

Jeg vil gerne være ved far i weekenderne. Jeg vil gerne sove hos far fredag og lørdag nat. Og så skal jeg tidligt hjem til mor om søndagen, så vi kan nå i kirke til kl. 10.

Jeg har snakket med mor om, hvad jeg gerne ville og hun sagde ja til det.

Jeg vil gerne følges med de andre når jeg skal være sammen med far. Han har kun en seng, men måske kan jeg sove der med de to andre og så kan far sove et andet sted.

” Jeg tror, at far ville sige, at han ikke synes mor er sød og jeg tror også, at mor ville sige at hun ikke synes far er sød. Jeg ved ikke hvad jeg synes om det, for jeg synes jo at de begge to er søde.

Om mig, **Barn**

Min klasse kan larme virkelig meget. De lytter ikke inde i klassen. Jeg er ligeglad med det.

Jeg har mange venner inde i klassen og det er mest piger.

Jeg har gået til gymnastik, håndbold og spirekor, men lige nu går jeg ikke til noget. Efter skole kigger jeg hele tiden på min telefon, men så siger min mor at jeg også skal læse.

Jeg kan godt lide, at se Youtube med **Ven** og **Ven2**.

Mine livret er sushi. Jeg har også tænkt på, at lære at lave det selv.

KONTAKTPERSONENS INDTRYK AF BØRNESAMTALEN
I det følgende står hvilken støtte **Barn** fik samt kontaktpersonens indtryk af **Barn** under børnesamtalen en beskrivelse af de børnesagkyndige perspektiver, som kontaktpersonen vurderede relevante med barnet om undervejs i samtalen. Kontaktpersonens indtryk af **Barn** er relevant og **Barn** er stærk, og **Barn** er vigtigt for **Barn** har tegnet en, **Barn** har tegnet ønsker sit samvær.

De her passer til, hvordan det er hos mor. Vi laver noget hyggeligt t. Det der kan være træls er at mine to råber af mig og går efter mig. Så gang gange sender hun dem ind på værelset at de skal lade mig være. Hvis de så

er os lov til at komme på Carls junior og Han har synes sur på skælder kan ikke

den. også, at mor ville sige at hun ikke synes at de begge to er søde.

sker at hendes forældre kom sammen e bare sagde undskyld til hinanden og også ønske at de kunne stoppe med at

kan jeg r dag

asser til kommer ker om noget, og så bliver de sure. De

slutninger, som kan m, hvad der er bedst effe en beslutning g hvad den skal gkyndig rådgivning taktpersonen efter kilsmissetelefonen en og hvad **Barn** et er rigtigt og at aler med storebror,

Om børnesamtalen i praksis

Notatet skrives som et brev fra barnet, imens barnet er til stede.

Hvis barnet ønsker det, kan barnet selv formulere sine budskaber med hjælp fra den børnesagkyndige.

Den større gennemsigtighed gør at barnet:

- får mere ejerskab over notatet
- er mere med i processen
- får en bedre forståelse af modtagerne og hvad notatet skal bruges til

5. Det børnesagkyndige indtryk, må ikke underminere barnets budskaber

Forskerne viste på baggrund af deres notat-analyse, at det børnefaglige indtryk kan virke som en slags troværdighedsvurdering, der underminer barnet.

F.eks. når børnesagkyndige skriver, om barnets synspunkter bør vægtes eller om barnet:

- Ikke er i stand til at overskue konsekvenserne af sine udtalelser
- Ikke er i stand til at udtale sig frit og i overensstemmelse med egne behov
- Er præget af en af eller begge forældrenes holdning
- Er præget af forældrenes konfliktniveau

Transparens i praksis

I det nye børnesamtalenotat:

- Formidles barnets perspektiv på lige fod med kontaktpersonens indtryk
- Virker indtrykket som en fælles evaluering af samtalen
- Den børnesagkyndiges perspektiv deles med barnet (omtales som "kontaktpersonen" i notatet),
- Barnet ved hvad, der videreformidles om barnet.

KONTAKTPERSONENS INDTRYK AF BØRNESAMTALEN

I det følgende står hvilken støtte fik samt kontaktpersonens indtryk af under børnesamtalen og en beskrivelse af de børnesagkyndige perspektiver, som kontaktpersonen vurderede relevante at tale med barnet om undervejs i samtalen. Kontaktpersonen har talt med om det, der står, og har fået mulighed for at fortælle sin mening om det.

Hvilken støtte kontaktpersonen gav til at tale om, hvad der var vigtigt for og til at skrive sit brev

Jeg har siddet ved siden af og skrevet, så hun har kunne følge med på skærmen. har tegnet en tegning imens.

Vi har sammen kigget på egernkort, samtalekort og har tegnet, hvordan hun ønsker sit samvær.

Kontaktpersonen har fortalt

- Hvorfor skulle til børnesamtale og hvad forældremyndighed betyder
- At børn har ret til at fortælle, hvad der er vigtigt for dem, når voksne træffer beslutninger, som kan betyde noget for børnenes liv
- At det er frivilligt for om vil sige noget
- At det er Familieretshuset og familierettens opgave er at træffe en beslutning om, hvad der er bedst for barnet, hvis ikke forældrene selv når frem til en beslutning
- At barnets mening er vigtig, men at det er de voksne, der har ansvaret for at træffe en beslutning

Jeg tror har en aldersvarende forståelse af hvorfor hun er til børnesamtale og hvad den skal bruges til.

Kontaktpersonen har også fortalt

- Om Børneenhedens tilbud om støtte til børn i form af børnegrupper og børnesagkyndig rådgivning
- Hvad der sker efter børnesamtalen og muligheden for at få en samtale med kontaktpersonen efter sagens afslutning
- Barnet har fået udleveret et kort med kontaktpersonens navn og nummeret til Skilsmissetelefonen

Kontaktpersonens indtryk af hvordan havde det under samtalen og hvad selv synes om dette indtryk

Det er mit indtryk, at har været godt tilpas og glad under samtalen. siger at det er rigtigt og at hun har hygget sig. spørger, om hun ikke godt må sidde og kigge på, mens jeg taler med storebror, fordi det er hyggeligt herinde.

Om at dele kontaktpersonens indtryk med barnet – relevante erfaringer fra praksis

- Der skrives ikke noget i notatet, som ikke er delt med barnet.
 - Skaber øget tryghed for barnet under og efter samtalen.
- Der tales barnet om uklarheder.
 - Mindsker at barnet bliver misforstået.
- Barnet har mulighed for at være uenig med indtryk.
 - Barnets indtryk står side om side med kontaktpersonens – hvilket barnet godt ved.

Opsummering: børnesamtalenotatet

Fra:

Det standardiserede barn

- Brug af standardtekst
- Brug af forudbestemte verbale åbne spørgsmål

Sandheden om barnet

- Fokus på ikke at komme til at påvirke barnet
- Spontane udsagn ses som mere autentiske
- Målet er at finde en allerede eksisterende sandhed om barnet

Barnet som objekt

- Opgaven er at dokumentere det barnet siger og gør
- Generaliseringer, hvis barnet udtrykker sig uhensigtsmæssigt

Professionel distance

- Vurdering om notatet kan bruges til belysning af sagen - om barnet er: påvirket af en af forældrene, fanget i loyalitetskonflikter eller umodent

Uklare afsendere og modtagere

Til:

Det unikke barn

- Citater, billeder, tegninger af og fra barnet på baggrund af en åbenhed overfor hvad der er vigtigt for det enkelte barn
- Brug af flere forskellige metoder, som er tilpasset det enkelte barn

Samskabelse med barnet

- Aktiv sparringspartner for barnet
- Målet er at informere barnet samt at facilitere og udvikle barnets perspektiv

Barnet som subjekt

- Opgaven er at hjælpe barnet med at udtrykke sine budskaber
- Støtte til at forstå modtagerne

Professionelt nærvær

- Barnet hjælpes til at overvinde eventuelle barrierer for at kunne komme til orde

Tydeligt hvem, der er afsendere og modtagere

Familieretshuset

Spørgsmål:

Hvordan undgår/håndterer I, at børns udsagn påvirkes af deres forældre til egen vinding?

Høje Taastrup kommune

Familieretshuset

Spørgsmål:

Hvordan inddrager jeg bedst et barn i sager om vold og overgreb og får spurgt ind til nogle ubehagelige ting for barnet, uden at det bliver gjort akavet eller ubehageligt for barnet?

Vejen kommune

Familieretshuset

Spørgsmål:

Hvordan inddrager man børn med funktionsnedsættelse(r)?

Odense kommune

Tak for i dag

- Se præsentationen på Familieretshusets hjemmeside: [Til fagfolk](#)
- I får tilsendt et spørgeskema om webinarret
- Hvis I ønsker at få tilsendt optagelsen af webinarret, kan I sende en mail til Rikke Palm på RISKOP@familieretshuset.dk

